

Вінницький національний медичний університет ім. М.І.Пирогова

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор ЗВО з науково-педагогічної
та навчальної роботи

 Інна АНДРУШКО

" 29 " 08 2025 року

“ПОГОДЖЕНО”

Завідувач кафедри

внутрішньої медицини №1

 проф. ЗВО Микола СТАНІСЛАВЧУК

" 27 " 08 2025 року

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Клінічна артрологія»

Спеціальність	227 Терапія та реабілітація
Освітній рівень	Бакалавр
Освітня програма	ОПП «Фізична терапія», 2023
Навчальний рік	2025-2026
Кафедра	внутрішньої медицини №1
Лектор	д.мед.н., професор ЗВО М.А. Станіславчук, к.мед.н., доц. ЗВО Л.В. Швець, к.мед.н., доцент ЗВО Л.С. Перебетюк, к.мед.н., асистент ЗВО І.В. Орлова
Контактна інформація	<i>intmed1@vntu.edu.ua,</i> <i>вул .Пирогова, 46 (корпус №14), (0432) 509491</i>
Укладач силабусу	к.мед.н., доцент ЗВО Олена САВИЦЬКА к.мед.н., асистент ЗВО Інна ОРЛОВА

1. Статус та структура дисципліни

Статус дисципліни	Вибіркова
Код дисципліни в ОПП та місце дисципліни в ОПП	ВК 4.10, складова циклу дисциплін фахової підготовки
Курс/семестр	4 курс
Обсяг дисципліни (загальна кількість годин/ кількість кредитів ЄКТС)	90 годин /3,0 кредита ЄКТС
Кількість змістових модулів	1
Структура дисципліни	Лекції – 10 год Практичні заняття - 36 год Самостійна робота -44 год
Мова викладання	українська
Форма навчання	Очна (при впровадженні карантинних заходів- дистанційна очна)

2. Опис дисципліни

Коротка анотація курсу, актуальність. Основним фокусом програми є отримання знань з вибіркової медичної дисципліни «Клінічна артрологія», вивчення якої необхідне для успішного засвоєння дисциплін професійної підготовки бакалавра. Предметним напрямком програми є підготовка фахівців, здатних в складі мультидисциплінарної реабілітаційної команди або під керівництвом, вирішувати спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з порушеннями функції опорно-рухового апарату із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, психолого-педагогічних наук, програма орієнтована на отримання знань про основи найбільш поширених захворювань опорно-рухового апарату, при цьому наголос робиться на створенні у здобувачів освіти цілісного уявлення про етіологію, патогенез, клініку, методи діагностики основних та найбільш розповсюджених захворювань суглобів. Програма орієнтована на отримання такого рівня знань, який дозволив би їм:

- оцінити рухові функції та активність людини, їх порушення та корекція з метою відновлення повноцінної життєдіяльності відповідно до бажань і потреб людини в умовах довкілля;

- використовувати практику із застосуванням реабілітаційних втручань, спрямованих на досягнення реабілітаційних цілей і забезпечення індивідуалізованих потреб пацієнта/клієнта.

Передреквізити. Для успішного засвоєння дисципліни студенту необхідні знання, отримані в процесі вивчення наступних дисциплін загальної та фахової підготовки: анатомія людини, медичної біології, патологічної морфології, фізіології, патофізіології, медичної і біологічної фізики, біологічної хімії, біомеханіки та клінічної кінезіології.

Мета курсу та його значення для професійної діяльності. Метою дисципліни «Клінічна артрологія» є формування у здобувачів освіти системного уявлення про теоретичні та методологічні засади клінічної артрології, необхідних у професійній діяльності як складової мультидисциплінарного реабілітаційного процесу для пацієнтів з патологією опорно-рухового апарату.

Постреквізити. В процесі вивчення дисципліни набуваються знання, необхідні для успішного засвоєння дисциплін професійної підготовки, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та застосування отриманих знань, умінь та навичок в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

3. Результати навчання.

Після успішного вивчення дисципліни здобувач зможе:

- Виконувати фізикальне обстеження суглобів та аналізувати типову клінічну картину.
- Визначати функціональні обмеження та фактори ризику ускладнень.
- Планувати та здійснювати індивідуальні програми реабілітації пацієнтів з ураженням суглобів.
- Оцінювати результати основних інструментальних і лабораторних методів діагностики захворювань суглобів.
- Визначати прогноз хворих із захворюваннями суглобів.
- Реалізовувати немедикаментозне і медикаментозне лікування, в т.ч. прогноз-модифікуюче, розробляти немедикаментозну і медикаментозну первинну та вторинну профілактику захворювань суглобів.
- Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації.
- Підготувати медичну документацію, реабілітаційні плани та звіти про стан пацієнта.

4. Зміст та логістика дисципліни

БК 4.10 Клінічна артрологія	90 год /3,0 кредити	Лекції №1-5 Практичні заняття № 1-18 Самостійна робота № 1-4
-----------------------------	---------------------	--

Дисципліна включає 18 тем, які поділені на 1 змістовий модуль.

Модуль 1 Клінічна артрологія

Тема 1.	Суглобовий синдром у клінічній практиці. Визначення, клінічне значення. Суглобовий біль як причина звернення пацієнтів. Роль помічника лікаря в первинному веденні.
Тема 2.	Анатомо-функціональні основи суглобів. Типи суглобів, їх рухливість, кровопостачання та іннервація. Вікові особливості будови суглобів.
Тема 3.	Патогенез суглобового синдрому. Запалення, дегенерація, метаболічні та травматичні механізми ураження суглобів.
Тема 4.	Клінічна оцінка пацієнта із суглобовим болем. Збір анамнезу, аналіз скарг, оцінка ранкової скутості, локалізації болю. Основи фізикального обстеження суглобів.
Тема 5.	Лабораторна та інструментальна діагностика при суглобовому синдромі. Оцінка основних показників запалення (загальний аналіз крові, ШОЕ, СРБ, РФ) та інструментальних методів візуалізації враження опорно-рухового апарату (рентген, УЗД суглобів, МРТ).
Тема 6.	Принципи лікування суглобового синдрому. Основи немедикаментозної та медикаментозної терапії. СРС: Диференційне призначення нестероїдних протизапальних препаратів та глюкокортикоїдів
Тема 7.	Фізіотерапевтичні методи у відновленні пацієнтів з суглобовим синдромом. СРС: Застосування лазеро-магнітотерапії для покращення функції опорно-рухового апарату
Тема 8.	Клінічні підходи до ведення пацієнтів з остеоартритом: оцінка факторів ризику, клінічні ознаки, принципи діагностика та реабілітації.
Тема 9.	Клінічні підходи до ведення пацієнтів з ревматоїдним артритом: фактори ризику, оцінка функцій та активності хвороби, принципи діагностика та реабілітації.
Тема 10.	Клінічні підходи до ведення пацієнтів з псоріатичний артритом: клініка, принципи діагностика та реабілітації.
Тема 11.	Клінічні підходи до ведення пацієнтів з подагричним артритом: фактори ризику, клінічні прояви, принципи діагностика та реабілітації.

Тема 12.	Клінічні підходи до ведення пацієнтів з аксіальним спондилоартритом: клінічні прояви, основи діагностики (проведення функціональних проб, заповнення шкал) та реабілітації. СРС: Вивчення методик проведення проб для оцінки функціональної здатності хребта (шкала BASDAI, індекс ASADAS, BASMI, анкета BASMI)
Тема 13.	Клінічні підходи до ведення пацієнтів з реактивним артритом: оцінка факторів ризику, клінічні ознаки, принципи діагностика та реабілітації.
Тема 14.	Принципи базової реабілітації для пацієнтів з ураженням колінного суглобу
Тема 15.	Принципи базової реабілітації для пацієнтів з ураженням дрібних суглобів кистей та стоп.
Тема 16.	Принципи базової реабілітації для пацієнтів з ураженням кульшових суглобів.
Тема 17.	Профілактика загострень у пацієнтів з суглобовим синдромом: фізична активність, навчання пацієнта. СРС: Особливості дистанційного моніторингу (телереабілітації) фізичної активності осіб з захворюваннями суглобів
Тема 18.	Міждисциплінарний підхід у веденні пацієнтів з суглобовим синдромом. Залік.

Теми лекційного курсу розкривають проблемні питання дисципліни «Клінічна артрологія».

Практичні заняття передбачають теоретичне обґрунтування основних питань теми та засвоєння наступних практичних навичок:

1) здійснення опитування пацієнта з захворюваннями суглобів, проведення клінічного обстеження, призначення плану обстеження та інтерпретація отриманих результатів лабораторних та інструментальних досліджень, визначення провідного синдрому захворювання, виконувати фізикальне обстеження суглобів та аналізувати типову клінічну картину. Визначати функціональні обмеження та фактори ризику ускладнень.

2) планувати та здійснювати індивідуальні програми реабілітації пацієнтів з ураженням суглобів, провести профілактичні заходи; розв'язання ситуаційних задач, що мають клініко-діагностичне спрямування.

Самостійна робота студента передбачає підготовку до практичних занять, вивчення тем для самостійної позааудиторної роботи, підготовка презентацій, таблиць. Контроль засвоєння тем самостійної позааудиторної роботи здійснюється під час практичних занять з дисципліни. Індивідуальні бали з дисципліни визначаються за результатами ІРС згідно Положенню про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І.Пирогова.

Календарні плани практичних занять, тематичний план самостійної позааудиторної роботи, обсяг та напрямки індивідуальної роботи опубліковані на сайті кафедри.

Маршрут отримання матеріалів: Кафедра внутрішньої медицини №1/Студенту/Очна форма навчання/ Фізична терапія/ (4) курс/Навчально-методичні матеріали/ або за посиланням <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра внутрішньої медицини №1#. Доступ до матеріалів здійснюється з корпоративного акаунту студента s000XXX@vnmu.edu.ua.

5. Форми та методи контролю успішності навчання

Поточний контроль на практичних заняттях	Методи: усне або письмове опитування, тестування, обстеження та доповідь тематичного хворого, трактування та оцінка результатів лабораторних та інструментальних досліджень (оформлення протоколу обстеження пацієнта, реабілітаційних планів та звітів), розв'язання ситуаційних завдань, виконання медичних маніпуляцій.
Підсумковий контроль (залік)	Згідно положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/ Загальна інформація/Основні документи)

Засоби діагностики успішності навчання	Теоретичні питання, тести, проведення фізикального обстеження хворого, ситуаційні завдання, клінічні задачі, демонстрація практичних навичок
--	--

6. Критерії оцінювання

Оцінювання знань здійснюється згідно Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи)

Поточний контроль	За чотирьох бальною системою традиційних оцінок: 5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»
Контроль практичних навичок	За чотирьох бальною системою традиційних оцінок
Підсумковий контроль з дисципліни (Залік)	За 200-бальною шкалою (середня арифметична оцінка за поточну успішність конвертується в бали) Зараховано: від 122 до 200 балів Не зараховано: менше 122 балів.

Шкала оцінювання дисципліни: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
180-200	A	відмінно	зараховано
170-179,9	B	добре	
160-169,9	C		
141-159,9	D	задовільно	
122-140,99	E	задовільно	
0-121,99	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. Політика навчальної дисципліни/курсу

Здобувач освіти має право на отримання якісних освітніх послуг, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану консультативну допомогу під час вивчення дисципліни та опанування практичними навичками. Політика кафедри під час надання освітніх послуг є студентоцентрованою, базується на нормативних документах Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я України, статуті університету та порядку надання освітніх послуг, регламентованого основними положеннями організації навчального процесу в ВНМУ ім.М.І.Пирогова та засадах академічної доброчесності.

Дотримання правил розпорядку ВНМУ, техніки безпеки на практичних заняттях. Інструктаж з техніки біологічної безпеки, безпеки поведінки з хімічними реактивами та пальниками проводиться на першому практичному занятті викладачем. Проведення інструктажу реєструється в Журналі інструктажу з техніки безпеки. Студент, який не пройшов інструктаж, не допускається до виконання практичних робіт.

Вимоги щодо підготовки до практичних занять. Здобувач освіти повинен бути підготовленим до практичного заняття, тестові завдання до поточної теми мають бути розв'язані у робочому зошиті, схеми та таблиці заповнені.

На заняття слід приходити вчасно, без запізнення. Студент, який запізнився більше, ніж на 10 хвилин на заняття, не допускається до останнього і повинен його відпрацювати в установленому порядку.

На практичних заняттях здобувач освіти має бути одягнений в робочу форму (медичний халат, шапочка). Студенти, які не мають робочої форми, не допускаються до практичного заняття. Студент повинен дотримуватись правил безпеки на практичних заняттях та під час знаходження у приміщеннях кафедри.

Під час обстеження тематичного хворого у Високоспеціалізованому Центрі ревматології, остеопорозу та біологічної терапії КНП «ВОКЛ ім. М.І. Пирогова ВОР» здобувачі освіти мають демонструвати толерантність, ввічливість та повагу до пацієнта, своїх колег, викладача, вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників.

Використання мобільних телефонів та інших електронних девайсів. Використання мобільних телефонів та інших електронних пристроїв на занятті допускається тільки під час електронного тестування або опитування.

Академічна доброчесність. Під час вивчення дисципліни студент має керуватись Кодексом академічної доброчесності ВНМУ ім.М.І.Пирогова (<https://www.vnmuedu.ua/> загальна інформація/ Основні документи/ Кодекс академічної доброчесності). При порушенні норм академічної доброчесності під час поточного та підсумкових контролів студент отримує оцінку «2» та повинен її відпрацювати своєму викладачу в установленому порядку протягом двох тижнів після отриманої незадовільної оцінки.

Пропуски занять. Пропущені заняття відпрацьовуються в порядку, установленому в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmuedu.ua/> Загальна інформація/Основні документи) у час, визначений графіком відпрацювань (опублікований на сайті кафедри <https://www.vnmuedu.ua/> кафедра внутрішньої медицини №1#) черговому викладачу. Для відпрацювання пропущеного заняття студент має надати заповнений протокол робочого зошиту з рецептами до відповідної теми, пройти тестування та письмово чи усно відповісти на питання до теми заняття.

Порядок допуску до підсумкового контролю з дисципліни наведений в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmuedu.ua/> Загальна інформація/Основні документи). До підсумкового контролю допускаються студенти, які не мають пропущених невідпрацьованих практичних занять та отримали середню традиційну оцінку не менше «3.0».

Додаткові індивідуальні бали. Індивідуальні бали з дисципліни «Клінічна артрологія» визначаються за результатами ІРС згідно Положенню про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmuedu.ua/> Загальна інформація/Основні документи).

Вирішення конфліктних питань. При виникненні непорозумінь та претензій до викладача через якість надання освітніх послуг, оцінювання знань та інших конфліктних ситуацій, студент повинен подати спершу повідомити про свої претензії викладача. Якщо конфліктне питання не вирішено, то студент має право подати звернення до завідувача кафедри згідно Положення про розгляд звернень здобувачів вищої освіти у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (<https://www.vnmuedu.ua/> Загальна інформація/Основні документи).

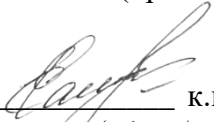
Політика в умовах дистанційного навчання. Порядок дистанційного навчання регулюється Положенням про запровадження елементів дистанційного навчання у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (<https://www.vnmuedu.ua/> Загальна інформація/Основні документи). Основними навчальними платформами для проведення навчальних занять є Microsoft Team, Google Meets. Порядок проведення практичних занять та лекцій, відпрацювань та консультацій під час дистанційного навчання оприлюднюється на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmuedu.ua/> кафедра

внутрішньої медицини №1/ Студенту або <https://www.vnmua.edu.ua/> кафедра внутрішньої медицини №1/ Новини).

Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється через месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp) або електронну пошту (на вибір викладача) в робочий час.

8. **Навчальні ресурси** Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедри. Маршрут отримання матеріалів <https://www.vnmua.edu.ua/> кафедра внутрішньої медицини №1/ Студенту. Консультації проводяться два рази на тиждень згідно графіку консультацій.
9. **Розклад та розподіл груп по викладачам** опублікований на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmua.edu.ua/> кафедра внутрішньої медицини №1/ Студенту).
10. **Питання до підсумкового контролю дисципліни** опубліковані на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmua.edu.ua/> кафедра внутрішньої медицини №1/ Студенту).

Силабус з дисципліни ВК4.10 «Клінічна артрологія» обговорено та затверджено на засіданні кафедри внутрішньої медицини №1 (протокол № 1, від «27» серпня 2025 року)

Відповідальний за курс к.мед.н., доц. ЗВО Олена САВИЦЬКА
(підпис)

Завідувач кафедри д.мед.н., проф. ЗВО Микола СТАНІСЛАВЧУК
(підпис)